

Evro-za vse nas

Dolazi euro

Uvod	2
I. Zašto uvodimo euro	4
Što nam donosi uvođenje eura	4
II. O euro	5
Što je euro	5
Gdje možemo plaćati s eurom	5
III. Preuzimanje eura u Sloveniji	6
Kako se možemo pripremiti na uvođenje eura	7
Važni datumi uvođenja eura	7
Dvostruko označavanje cijena	8
<i>Pravila preračunavanja</i>	10
<i>Pravila zaokruživanja</i>	10
Zahtijevajte povrat sitnog!	11
IV. Dodatne informacije	15

Slovenija se uz članstvo u Europskoj uniji odlučila i za zajedničku europsku budućnost te se time obvezala i za njenu valutu - euro. Da bi država članica Europske unije uvela euro, mora ispunjavati određene kriterije - zovu se konvergentni ili maastrichtski kriteriji. Među kriterijima je od najveće važnosti stabilnost: država kandidatka za preuzimanje eura mora pokazati stabilnost javnih financija, stabilnost cijena, stabilnost kamatnih stopa i stabilnost deviznog tečaja, što sve skupa odražava stabilno gospodarstvo.

Slovenija je prvi korak k preuzimanju eura napravila 28. lipnja 2004., kada je ušla u mehanizam deviznih tečajeva (ERM II). Ako u dvije godine sudjelovanja u spomenutom mehanizmu budu zadovoljena sva mjerila, euro će 1. siječnja 2007. postati i naš novac. Slovenija je na dobrom putu ka zelenom svjetlu.

Iako su razmišljanja o koristi zajedničke valute na europskoj razini podijeljena, za maleno i otvoreno gospodarstvo kakvo je slovensko možemo opravdano tvrditi da donosi više koristi nego rizika. Korist od jedinstvene valute neće osjetiti samo država, gospodarstvo i poduzetnici, nego i svatko od nas.

Euro je stabilna valuta. S njom možemo kupovati već u 12 država Europske unije, a mogućnosti se šire s ulaskom novih država u područje eura. Nećemo morati mijenjati novac kada krenemo u posjete, na poslovna putovanja, dopuste, izlete ili u kupovinu. Slovenskom gospodarstvu će pomoći u iskorištavanju prednosti zajedničkog evropskog tržišta, a potrošači će moći jednostavno uspoređivati cijene istih proizvoda u različitim državama. Euro je već odavno prerastao okvire Europske unije i može se promijeniti i u trećim državama.

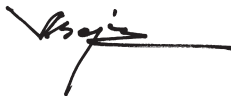
Jedna valuta znači veću međusobnu povezanost Europske unije. Euro je kroz godine postao ne samo stabilna i jaka

međunarodna valuta, nego i simbol zajedničkog europskog identiteta, zajedničkih vrijednosti više od tristo milijuna ljudi. Dokazao je da može biti velika prilika za stvaranje konkurentne i stabilne gospodarske okoline.

Pripreme za preuzimanje eura u Sloveniji u punom su zama-hu. Vode ih zajedno Vlada RS i Banka Slovenije, no u njih su uključene sve važne institucije, kako na državnoj tako i na lokalnoj razini. Svjesni smo da je za uspjeh projekta od velike važnosti da na pripreme potaknemo i sve stanovnice i stanov-nike Slovenije. U tu svrhu su Vlada i Banka Slovenije pripremi-le opsežan program obavještanja javnosti. Uvod u te aktiv-nosti je i publikacija koja je pred vama. S njom vam, u godini intenzivnih priprema na preuzimanje eura, želimo predstaviti djelovanje europskog novčanog područja, ulogu Slovenije u njemu te europske novčanice i kovanice.

Ne sumnjamo da se je većina od vas već sreła s eurima, no ipak vjerujemo da će vam publikacija dobro doći. S početkom dvostrukog označavanja cijena želimo i ovom publikacijom pomoći da se što lakše i brže naviknete na euro - naš budući novac, dio naše zajedničke europske budućnosti.

Dr. Andrej Bajuk
ministar financija

Slovenija se s ulaskom u Europsku uniju (1. svibnja 2004.) obvezala i na uvođenje zajedničke europske valute - eura. Iako je ta obveza dio našeg pristupnog sporazuma, moramo najprije ispuniti konvergentne kriterije, a tim je ciljevima usmjerena i naša ekonomska i novčana politika.

Kada je zajedničku europsku valutu kao službeni novac uvelo prvih 11 država EU (kasnije je euro uvela i Grčka), još su postojale mogućnosti da se države članice same odluče hoće li nastojati preuzeti euro ili ne. Velika Britanija i Danska su se odlučile održati vlastite valute: izborile su se za posebno pravo koje im daje mogućnost da ne moraju uvesti euro čak ni ako ispunjavaju konvergentne kriterije. Švedska za sada formalno ne ispunjava konvergentne kriterije za uvođenje eura jer ostaje izvan mehanizma deviznih tečajeva (ERM II). Za nove države članice EU, uključujući i Sloveniju, te mogućnosti nema. Sve moraju svoju ekonomsku i novčanu politiku voditi tako da čim prije ispune konvergentne kriterije te se tako pripreme na uvođenje eura.

Što nam donosi uvođenje eura

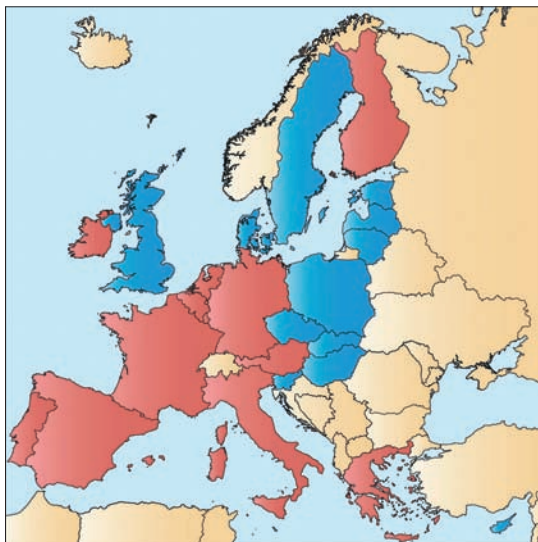
Uvođenje eura u Sloveniji donosi i sljedeće prednosti:

- oblikovanje stabilnijeg okruženja za cjelokupno gospodarstvo zbog ukidanja njihanja deviznoga tečaja između država koje su uvele euro, a s tim i ukidanja nesigurnosti, rizika i troškova zamjene;
- lakše poslovanje i na ne-europskim tržištima;
- bolja usporedivost domaćih cijena proizvoda i usluga s cijenama u državama tzv. područja eura;
- veća konkurencija kao posljedica sve usporedivijih cijena u području eura;
- ukidanje troškova zbog zamjene novca;
- veći odabir različitih oblika štednje i lakšeg najma kredita;
- ukidanje nepotrebnih obilazaka mjenjačnica prije odlaska na putovanja.

II. O euru

Što je euro

Euro je zajednička valuta Europske unije. Do sada ga je uvelo 12 država članica EU, koje tvore tzv. područje eura.

Dio područja eura su Austrija, Belgija, Finska, Francuska, Grčka, Irska, Italija, Luksemburg, Njemačka, Nizozemska, Portugal i Španjolska.

Gdje možemo plaćati s eurom

- u 12 država članica EU: u Austriji, Belgiji, Finskoj, Francuskoj, Grčkoj, Irskoj, Italiji, Luksemburgu, Njemačkoj, Nizozemskoj, Portugalu i Španjolskoj;
- u Monaku, Vatikanu i San Marinu, gdje su s EU sklopili posebne sporazume o upotrebi eura;
- u francuskim prekomorskim zemljama koje formalno nisu dio EU, ali su prije uvođenja eura upotrebljavale francuski franak;
- u državama odnosno u predjelima država, gdje se euro upotrebljava kao nasljednik starih valuta; takvi su primjeri Andora, koja nikada nije imala svoju valutu, ali je upotrebljavala španjolsku pezetu i francuski franak, te Crna Gora i Kosovo, gdje se euro upotrebljava kao nasljednik njemačke marke.

III. Preuzimanje eura u Sloveniji

U Sloveniju će se euro najvjerojatnije uvesti s 1. siječnjom 2007. Nakon uvođenja novčanica i kovanica eura, trebalo bi uslijediti razmjerno kratko razdoblje dvostrukog opticaja tolaru i eura. Besplatna zamjena tolarске gotovine u bankama bit će moguća do 1. ožujka 2007., a nakon toga će se tolarске novčanice moći zamijeniti u Banci Slovenije bez vremenskog ograničenja, a tolarске kovanice do kraja 2016. godine.

Vremenska raspodjela djelatnosti kod preuzimanja eura*

*svi datumi su uvjetni

Razdoblje dvostrukog opticaja, u kojem ćemo moći plaćati u tolarima i eurima, bit će vrlo kratko pa je zato preporučljivo da već prije 31. prosinca 2006. što više gotovine položimo na bankovni račun jer će tako biti automatski preračunato u eure.

Kako se možemo pripremiti na uvođenje eura

Uvođenje novog novca je projekt koji se odnosi na sve - državu, njeno gospodarstvo i stanovnike. Dobra priprema na preuzimanje eura na nivou države i gospodarstva bitno će olakšati uvođenje novog novca i za pojedinca. Dobra informiranost potrošača može biti od velikog značenja za nesmetani tijek zamjene tolara s eurima.

Važno je znati temeljne datume nacrta za uvođenje eura.

- 1. siječnja 2007.** - planirani datum uvođenja eura, na kojega su vezani svi ostali datumi; hoće li euro zaista biti uveden 1. siječnja 2007., ovisi o tome hoće li Slovenija ispunjavati zahtjevane kriterije;
- 1. siječnja 2007. - 14. siječnja 2007.** - razdoblje dvostrukog opticaja eura i tolara: u tom je razdoblju euro već naš novac, iako se gotovinski još uvijek može plaćati i u tolarima;
- 1. siječnja 2007. - 1. ožujak 2007.** - moguća zamjena tolar-ske gotovine u bankama, bez provizije, a nakon isteka tog roka zamjena tolarskih novčanica u Banci Slovenije bez vremenskog ograničenja te tolarskih kovanica do kraja 2016. godine; sav knjiženi novac, znači i novac na transakcijskim računima, bit će automatski preračunat u euro već s 1. siječnjem 2007.

Važno je da uz pomoć (informativnoga) dvostrukog označavanja pratimo jesu li cijene pravilno preračunate i iznosi pravilno zaokruženi

Dvostruko označavanje cijena pomaže potrošačima da se naviknu na izražavanje vrijednosti u novom novcu, a navođenje cijena u tolarima i eurima može pripomoći i kod otkrivanja nepravilnog preračunavanja, odnosno zaokruživanja.

III. Preuzimanje eura u Sloveniji

Zakonom o dvostrukom označavanju cijena određeno je da cijene proizvoda i usluga moraju biti određeno razdoblje prije i poslije uvođenja eura navedene u tolarima i eurima.

Dvostruko označavanje cijena bit će razdijeljeno na dva razdoblja:

obvezno razdoblje informativnoga dvostrukog označavanja cijena će započeti 1. ožujka 2006. i završiti na dan određivanja *tečaja zamjene*¹. U tom razdoblju moraju biti cijene istovremeno označene u tolarima i eurima te preračunate po *srednjom tečaju*²;

razdoblje dvostrukog označavanja cijena će započeti dan poslije određivanja tečaja i završiti šest mjeseci nakon uvođenja eura.

Sve vrijeme trajanja dvostrukoga označavanja cijena, cijene proizvoda i usluga moraju biti označene u obje valute i objavljene tako da ih potrošač može jednostavno i nedvosmisleno pročitati i usporediti. Predviđene su i neke iznimke:

na benzinskim crpkama mora na automatima za točenje goriva ili u njihovoj neposrednoj blizini biti navedena cijena za jednu litru goriva u obje valute te tečajna lista. U eurima navedena cijena za jednu litru goriva mora imati tri decimalna mjesta;

poduzeća koja nude proizvode i usluge putem kataloga mogu u katalogu navesti cijene samo u vodećoj valuti na datum izlaska kataloga, no moraju priložiti informaciju o tečajnoj listi i cjenik s navodom svih cijena iz kataloga u obje valute, u nadolazećem vrsnom redu;

na odjelima mesnice, ribarnice, delikatese i kruha mora biti na vidnom mjestu cjenik za sve proizvode u obje valute;

¹ Tečaj zamjene je neopoziv i trajan odnos zamjene između tolara i eura kojeg će odrediti Savjet EU.

² Srednji tečaj je tečaj koji je bio određen ulaskom Slovenije u mehanizam deviznih tečajeva (ERM II), tzv. euro čekaonicom (1 € = 239,640 SIT).

prodajni automati za proizvode i usluge moraju imati na vidnom mjestu tečajnu listu i cjenik sa svim cijenama za proizvode i usluge u obje valute;

kod prodaje knjiga i drugih izdavačkih proizvoda moraju biti na vidnom mjestu označeni tečajna lista i obračunska tabela na kojoj su navedeni iznosi najmanje trideset najtipičnijih cijena knjiga, odnosno drugih izdavačkih proizvoda po izboru prodavača, u nadolazećem vrsnom redu u obje valute;

poduzeća koja primaju uplate za igre na sreću ili obavljaju druge usluge u vezi s bilo kojom igrom na sreću moraju na prodajnim mjestima i na automatima s igrama na sreću imati na vidnom mjestu tečajnu listu i cjenik u obje valute;

mala poduzeća koja obavljaju trgovinsku djelatnost i zapošljavaju najviše deset osoba mogu u prodavaonici u kojoj je istovremeno zaposleno najviše petero ljudi, upotrijebiti alternativne načine da potrošaču omoguće preračunavanje i uspoređivanje cijena u tolarima i eurima, npr. uz upotrebu cjenika ili obračunskih tabela. Isto važi za poduzeća koja obavljaju obrtničku djelatnost;

poduzeća koja nude proizvode ili usluge za sklapanje pravnog posla kod kojeg se cijene, vrijednost potraživanja ili obveze iskazuju u eurima;

seljaci koji svoje proizvode prodaju neposredno potrošaču.

Dvostruko označavanje neće biti obvezno za označavanje cijena na jedinicu proizvoda (npr. za kilogram, metar, komad), iznos na ispisu vage i digitalnim prikazima cijena te vrijednosti poštanskih maraka.

Kakva su pravila zaokruživanja i preračunavanja

Pravila preračunavanja u razdoblju obveznog, informativnog, dvostrukog označavanja cijena

Od 1. ožujka 2006. do određivanja tečaja zamjene se iznosi informativno preračunavaju po srednjem tečaju. Iznos u eurima se izračuna tako da se tolarski iznos dijeli **sa srednjim tečajem** (1 € = 239,640 SIT). Kod zaokruživanja iznosa važe pravila zaokruživanja.

Pravila preračunavanja u razdoblju dvostrukog označavanja cijena

Nakon uvođenja neopozivog tečaja zamjene bit će

određen tečaj za 1 euro. Tečaj zamjene se kod preračunavanja ne zaokružuje niti skraćuje te se upotrebljava za preračunavanje između jedinice eura i jedinice tolara u oba smjera. I ovdje važe pravila zaokruživanja.

Pravila zaokruživanja

Pravila zaokruživanja su cijelo vrijeme jednaka, bez obzira na to po kojem se tečaju preračunavaju cijene.

Kod zaokruživanja se novčani iznosi u eurima zaokružuju na više ili na manje, na najbliži cent. Ako je rezultat preračunavanja iznos koji je točno na sredini, tada se zaokruži na više.

1. ako je broj trećeg decimalnog mjesta **manji od pet**, iznos u eurima se zaokruži na manje:
(npr. 24,784 EUR postane 24,78 EUR);
2. ako je broj trećeg decimalnoga mjesta **pet ili više**, iznos u eurima se zaokruži na više
(npr. 24,785 EUR postane 24,79 EUR).

III. Preuzimanje eura u Sloveniji

Primjer zaokruživanja kod preračunavanja na temelju srednjeg tečaja

1. primjer:

$500 \text{ SIT} = 500 : 239,640 = 2,0864\dots \rightarrow 2,09 \text{ EUR}$
(iznos u eurima se zaokruži na više jer je broj trećeg decimalnog mjesta pet ili više)

2. primjer:

$1.000 \text{ SIT} = 1.000 : 239,640 = 4,1729\dots \rightarrow 4,17 \text{ EUR}$
(iznos u eurima se zaokruži na manje jer je broj trećeg decimalnog mjesta manji od pet).

Zahtijevajte povrat sitnoga!

Kod plaćanja u tolarima uzvraćeni sitniš često ne uzmemo, zato obično ostane - na blagajnama, po džepovima ili kod kuće.

Uvođenjem eura, plaćanje će kovanicama i novčanicama nižih vrijednosti postati važno jer će cijene osnovnih životnih potrepština, kao npr. kruha i peciva biti oko 1 euro. Zato ćemo u našim džepovima opaziti svaki cent, kojeg bi bezbrižno ostavili na blagajni. Morat ćemo se naviknuti upotrebljavati kovanice, umjesto da ih čuvamo kod kuće.

Novčanice eura

Novčanice su izdane u sedam različiten vrijednosti: 5 €, 10 €, 20 €, 50 €, 100 €, 200 € i 500 €.

One su zakonito sredstvo plaćanja na cjelokupnom području eura.

Svaka novčanica prikazuje jedan od europskih arhitekturnih stilova:

- klasika
- romanika
- gotika
- renesansa
- barok i rokoko
- arhitektura željeza i stakla
- suvremena arhitektura 20. stoljeća.

Na prednjoj su strani uprizoreni prozori i vrata koji simboliziraju europski duh otvorenosti i sudjelovanja. 12 zvijezda Europske unije predstavlja dinamiku i harmoniju suvremene Europe. Mostovi na poleđini simboliziraju komunikaciju između europskih naroda te između Europe i ostalog svijeta.

Evro-za vse nas

Kovanice eura

Kovanice

Kovanice su izdane u osam različitih vrijednosti:

1, 2, 5, 10, 20 i 50 centa, 1€ i 2€.

Sve imaju jedinstvenu prednju stranu, a poleđina se razlikuje od države do države. Nacionalna strana obilježava državu u kojoj su kovanice bile izdane.

Idejni nacrt slovenskih kovanica eura

Dr. France Prešeren

Primož Trubar

Triglav

lipicaneri

Plečnikov nacrt slovenskog parlamenta

Sejalec

knežji kamen

roda

IV. Dodatne informacije

S približavanjem uvođenja eura, javlja se i sve više pitanja. Prikupili smo nekoliko izvora informacija, na kojima možete potražiti odgovore na svoja pitanja.

Na besplatnom telefonskom broju **evrofon 080 2002**, možete postavljati pitanja o uvođenju eura u Sloveniji, o tijeku priprema, izvođenju izmjene i još mnogočemu. 080 2002 je broj na koji možete javljati moguće nepravilnosti koje ćete primijetiti kod preračunavanja cijena iz tolara u eure, zaokruživanja iznosa ili neobaziranja na pravila dvostrukog označavanja.

Za postavljanje pitanja ili naručivanje publikacija možete upotrijebiti i **eurodopisnice**, koje su dostupne na poštama u Sloveniji.

Internetna stranica **www.evro.si** bogati je izvor informacija za sve koje zanimaju detaljnije informacije o euru i pripremanju na njegovo uvođenje u Sloveniji. Tu ćete naći mnogo praktičnih informacija o tijeku zamjene, a uz to i brojne poveznice sa specijaliziranim stranicama. Neke od spomenutih navodimo i ovdje:

Banka Slovenije

<http://www.bsi.si>

Ministrstvo za finance

<http://www.gov.si/mf/>

Gospodarska zbornica Slovenije

<http://www.gzs.si>

Zveza potrošnikov Slovenije

<http://www.zps-zveza.si/zps.html>

IV. Dodatne informacije

Evropska centralna banka

<http://www.ecb.int>

Portal Evropske unije

<http://europa.eu.int>

*Za opće informacije o Europskoj uniji, njenim institucijama i programima te djelovanju Slovenije kao članice EU još uvijek možete nazvati eurofon **080 2002** ili posjetiti internetnu stranicu [**http://evropa.gov.si**](http://evropa.gov.si)*

Evro-za vse nas

Izdavači:

Vlada Republike Slovenije

(za nju: Urad Vlade RS za informiranje) i

Banka Slovenije

Glavni urednici:

Alenka Čebular

Špela Majcen

Uredništvo:

Alenka Čebular, Nada Bizjak,

Vladimir Djorović, Nataša Kokol Car,

Špela Majcen, Darja Rabzelj

Oblikovanje:

Edi Berk / KROG

Prijevod:

Kora Čeh

Tisk:

OPOCE

Naklada:

2500

ožujak 2006

*Produced with the support of the
European Commission.*

*©Responsibility for the content of the brochures
lies entirely with the Government of the
Republic of Slovenia and Bank of Slovenia.*

REPUBLIKA SLOVENIJA
VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

**BANKA
SLOVENIJE**

Urad za publikacije
Publications.eu.int

enoten denar več priložnosti

Evro-za vse nas

ISBN 92-79-01212-6

9 789279 012129

KC-72-05-871-HR-C